

Анотація до курсу «Соціолінгвістика»

Навчальна дисципліна «Соціолінгвістика» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін і викладається у 3 семестрі 2 курсу магістратури. Предметом вивчення курсу є соціолінгвальні процеси, що відбуваються в сучасному світі, роль мас-медіа в цих процесах.

Дисципліна сприяє формуванню і розвитку загальних і фахових компетентностей, таких, як здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність спілкуватися державною мовою, здатність працювати в міжнародному контексті, здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатність до міжособистісної взаємодії, здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність, здатність застосовувати знання зі сфери журналістики і соціальних комунікацій у професійній діяльності, здатність організовувати й проводити професійну діяльність у сфері журналістики та соціальних комунікацій, здатність розвивати й підтримувати на якісному рівні професійну діяльність.

Мета вивчення курсу: окреслити роль ЗМК у мовно-комунікаційному просторі України, у формуванні мовної ситуації, ознайомити студентів із проблемами мовного регулювання і мовнонормативними процесами, що відбуваються в Україні та інших мультилінгвальних країнах світу, продемонструвати вплив мовної політики на соціально-економічну і національно-культурну діяльність суспільства, на стан співіснування мажоритарних і міноритарних мов у сучасному соціумі, становлення і розвиток культур національних меншин.

Структура курсу. Курс складається з одного модулю, в межах якого розглядається низка тем. Предмет соціолінгвістики, основні питання і проблеми. Історія соціолінгвістики. Соціолінгвістичні наукові школи. Основні поняття соціолінгвістики. Методологія соціолінгвістики. Українська соціолінгвістика: витоки, радянський і пострадянський періоди. Мова і суспільство. Соціальна типологія мов. Типологія мовних ситуацій в різних країнах світу. Мовна політика в різних країнах світу. Роль мас-медіа в становленні й розвитку мовної ситуації.

Вивчення курсу передбачає систематизацію **знань** про:

- мовні процеси, що мають місце в Україні та інших країнах світу, основні проблеми співіснування мов на одній території, розуміти роль і завдання освіти в ситуації білінгвізму;
- типи мовних ситуацій у світі та види мовної політики, розуміти термінологію, що застосовується в соціолінгвістиці; сформулювати уявлення про проблеми національних (етнічних) меншин;
- роль мас-медіа у формуванні мовної ситуації в Україні;
- комплексні знання з проблем комунікаційної діяльності сучасного суспільства

Опанування практичними аспектами курсу передбачає оптимізацію **вмінь** щодо:

- користуватися мовними засобами відповідно до поставленої мети і нормативних характеристик уживаних слів у ситуації білінгвізму;
- добирати мовні засоби відповідно до статусу і соціальної ролі (власної та співрозмовника);
- послуговуватися різними джерелами під час пошуку необхідної інформації з проблем мультилінгвізму;
- спілкуватися в запропонованих і спонтанних, непередбачених ситуаціях мультилінгвізму;
- опрацювати соціолінгвістичний матеріал і презентувати його в письмових роботах.

Корисні джерела:

1. Данилевська О. Українська мова в українській школі на початку ХХ століття: соціолінгвістичні нариси. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 359 с.
2. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. – К., 2010. 243 с.
3. Мацюк Г.П. До витоків соціолінгвістики: соціологічний напрям у мовознавстві// Серія «Мова і соціум». – Вип.1. – Львів, 2008.431 с.
4. Мовні права в сучасному світі. Ужгород, 2014. 349 с.
5. Шумарова Н.П.Соціолінгвістика. К., 2015. 157 с.